

Критеријуми и елементи оцењивања у настави географије

Стручно веће друштвених наука, наставници географије

Постигнућа ученика од 5. до 8. разреда у оквиру предмета географије оцењују се сумативно и формативно.

Ученик се оцењује најмање 2 пута у полугодишту (у петом разреду када је фонд часова један час) и 4 пута у полугодишту (од 6. до 8. разреда, када је фонд часова два часа недељно)

СУМАТИВНО ОЦЕЊИВАЊЕ - сумативно се оцењује: усмено одговарање, активност на часу, контролни задаци, израда практичног рада (пројекта, ПП презентација, паноа), израда домаћих задатака, учешће на такмичењима.

Елементи оцењивања ученичких постигнућа из наставног предмета географија су: усвојеност садржаја, примена знања, активност и рад ученика на часу, израда презентација, паноа и учешће у пројектима, учешће на такмичењима

Ученик се оцењује бројчано: на основу остварености исхода, самосталности и ангажовања ученика:

Оцену одличан (5)- добија ученик који у потпуности усвојио основна, проширена и продубљена знања, умења и вештине, уочава битно, логички повезује чињенице и појмове, самостално закључује, критички расуђује, самостално проналази појмове на географској карти, решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења, поседује богат речник и лако се садржајно усмено и писмено изражава, лако и брзо примењује стечена знања, испољава креативну активност на већини часова, показује интересовања и самоиницијативност за проширивање стечених знања и додатно самообразовање.

Оцену врло добар (4) –добија ученик који у потпуности усвојио основна знања, умења и вештине и више од половине проширених и продубљених знања, а према програму, уочава битно, логички повезује чињенице и појмове, уз малу помоћ наставника долази до закључка, критички расуђује, самостално проналази појмове на географској карти; лако разуме, закључује и репродукује чињенице, дате дефиниције и законитости, критички анализује постојеће чињенице и формулише правила, лако се усмено и писмено изражава, испољава активност на већини часова у идејама, решењима на нов начин, самостално и уз помоћ наставника практично примењује знања, умења и вештине у истим и сличним ситуацијама, испољава интересовања и упорност у савлађивању предвиђених садржаја програма

Оцену добар (3) - добија ученик који је у целини усвојио основна знања, умења и вештине, и половину проширених знања, умења и вештина, а према програму предмета, уз помоћ наставника схвати значење научених садржаја, објашњења и да их повезује, уз помоћ наставника, уочава битно, а у ситуацијама анализа, апстраховања и закључивања захтева посебно залагање наставника и додатну помоћ, уз помоћ

наставника проналази битне појмове на географској карти, има тешкоћа у брзом и тачном усменом и писменом изражавању.

Оцену довољан (2) - добија ученик који је усвојио основна знања, умећа и вештине, према програму предмета, ученик испољава потешкоће у анализи чињеница, података, њиховом уопштавању и закључивању, има тешкоћа у усменом и писменом изражавању, има склоност ка пасивном запамћивању и механичком репродуковању, не налази се у новим ситуацијама, уз велику помоћ наставника проналази основне појмове на карти, испољава несналажење у новим ситуацијама.

Оцену недовољан (1) – добија ученика који ни уз помоћ наставника није савладао основно знање, умеће и вештине, не показује способност репродукције и примене; не изводи закључке који се заснивају на подацима; критички не расуђује; не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање.

Ученици се оцењују:

1) усмено - Усмена провера постигнућа ученика се обавља путем непосредног одговарања на часу, уз поштовање критеријума за оцењивање.

Најмање једна оцена треба да буде на основу усмене провере постигнућа ученика.

2) писмено – Писмена провера постигнућа ученика у трајању од више од 15 минута се најављују и планирају. Оцена се уписује у дневник у року од осам дана од дана провере. Писмене провере се најављују бар 5 дана унапред.

Писмене провере постигнућа у трајању до 15 минута обављају се без најаве, а спроводе се ради утврђивања остварености циља једног или више часова и савладаности дела реализованих програмских садржаја, односно остварености операционализованих исхода. Оцена из писмене провере постигнућа у трајању од 15 минута се не уписује у дневник. Евидентира се у педагошкој документацији наставника ради праћења постигнућа на крају програмске целине или на крају полугодишта. Резултати писмене провере постигнућа у трајању од 15 минута могу се узети у обзир приликом утврђивања закључне оцене ученика, а у најбољем интересу ученика.

За писмене провере постигнућа бројчана оцена изводи се на основу скале изражене у процентима, у складу са препорукама за оцењивање, одговарајуће оцене је следећа:

Оцена (одличан) 5 = 85% - 100%

Оцена (врло добар) 4 = 70% - 84%

Оцена (добар) 3 = 50% - 69%

Оцена (довољан) 2 = 35% - 49%

Оцена (недовољан) 1 = 0% - 34%

Бодовање проналажења термина на географској карти:

9 и 10 појмова = (одличан) 5

8 појмова = (врло добар) 4

7 појмова = (добар) 3

6 појмова = (довољан) 2

3) на основу практичног рада Провера постигнућа ученика путем практичног рада се може урадити путем реферата, израде ПП презентација, пројеката, паноа и израда неких кларата. Вреднује се активност и ангажовање током рада на пројекту, знања које је ученик стекао и применио у раду, продукт пројекта и излагање резултата рада. Пројектна настава се реализује кроз рад у групи што подразумева тимски рад ученика. У формирању коначне оцене из пројекта улази и тзв. вршњачко оцењивање које

подразумева попуњавање анкете од стране сваког ученика у којој се износи мишљење о споственом раду и раду других ученика у групи. Наставник јасно дефинише и упознаје ученике са елементима за вредновање пројекта, групног рада и индивидуалног рада у оквиру групе.

4) на основу активности на часу – оцена из активности на часу изводи се на основу кратких тестова или усмених одговора који се односе на садржаје са истог или претходног часа наставник у поступку оцењивања прикупља и бележи податке о постигнућима ученика, процесу учења, напредовању и развоју ученика током године, одговори ученика се евидентирају (педагошка свеска и дневник).

5) на основу реализације домаћих задатака – наставник у поступку оцењивања прикупља и бележи реализацију и оперативност у изради домаћих задатака. Наставник јасно дефинише и упознаје ученике са елементима за вредновање домаћег задатка (педагошка свеска и дневник).

6) на основу учешћа на такмичењима – оцењивање се примењује ако ученик оствари пласман на такмичењима рачунајући од школског одобрених од стране министарства и то оценом одличан (5)

ФОРМАТИВНО ОЦЕЊИВАЊЕ- подразумева: редовно праћење и процену напредовања у остваривању прописаних исхода, стандарда постигнућа, односно ангажовања ученика на сваком часу, мотивисаности, редовно доношење прибора за рад, израду домаћих задатака, израду задатака на самом часу. Води се у педагошкој свесци наставника, а из овога проистиче и оцена за рад на часу. Формативно оцењивање садржи повратну информацију о остварености прописаних исхода и стандарда постигнућа ученика и ангажовања у оквиру предмета као и препоруке за даље напредовање. **Критеријум је следећи:**

Одличан успех - ученик редовно извршава своје обавезе, доноси прибор и домаће задатке, изузетно је активан и мотивисан за рад, показује заинтересованост и жељу за напредовањем и стицањем знања.

Врло добар успех - ученик се труди да редовно извршава своје обавезе, доноси прибор и домаћи, активан је на часу.

Добар успех - ученик прати наставу, скоро увек доноси прибор и домаћи, активан је на часу али не у континуитету.

Довољан успех - ученик повремено прати наставу, повремено доноси прибор и домаћи и ретко кад је активан на часу, али записује оно што се од њега очекује.

Недовољан успех - ученик не записује, нема прибор, не ради домаће задатке и уопште није активан на часу.

Иницијални тест - обавља се на почетку школске године, у првој или другој недељи. Наставник процењује претходна постигнућа ученика у оквиру одређене области, која су од значаја за предмет. Резултат иницијалног оцењивања не оцењује се и служи за планирање рада наставника и даље праћење напредовања ученика.

Уколико ученик стиче образовање и васпитање по **ИОП-у 1**, оцењује се на основу ангажовања и степена остварености исхода, уз прилагођавање начина и поступка оцењивања. Уколико ученик стиче образовање и васпитање по **ИОП-у 2**, оцењује се на основу ангажовања и степена остварености прилагођених циљева и исхода, који су дефинисани у персонализованом плану наставе и учења, уз прилагођавање начина и поступка оцењивања.

Документација која прати процес оцењивања: ес-дневник, педагошка свеска, тестови, контролне вежбе, домаћи задаци, мапе ума, неме карте, панои, ПП презентације...

Закључна оцена утврђује се на крају првог и другог полугодишта, на основу свих појединачних оцена које су унете у дневник од почетка школске године.

Закључна оцена на полугодишту не узима се у обзир приликом утврђивања аритметичке средине на крају другог полугодишта.

Актив наставника географије